

BETTINA GÖRING

MELISSA MÜLLER

Drága bácsikám

Elátkozott örökségem

BEVEZETŐ

*Ha valaki be akar temetni egy szakadékot,
ahhoz ismernie kell annak mélységét.*

KONRAD HEIDEN¹

Bettina Göring.

Az a bizonyos.

Aki bedőlt a náci ideológiának.

Sterilizáltatta magát, hogy véletlenül se „hozzon létre több Göringet”.

Aki így dönt, az önmaga ellen fordul, öncsonkító. Mert tévedésbe esve elhitte, hogy a „gonoszság génje” valami létező dolog.

Ilyesmit szoktak irkálni rólam. Kinyitják a skatulyát. *Beleszuszakolnak.* Pecsétet rá. Fekete. Fehér.

Bettina Göring. Ez vagyok én. Skatulyázásban jártas. Jókora adag Göring rejlik bennem. Az apám, Heinz, duplán is Göring volt – mind apai, mind anyai ágon a klánhoz tartozott. Egy Göring mindig legyen büszke a származására. Ő az volt, és nem is lázadozott ellene. Anyja, az én „Ilse nagymama” 1920-ban ment hozzá a saját nagybátyjához, édesanyja, Frieda féltestvéréhez, Karl Ernst Göringhez. Attól fogva Karl

öccse, Hermann nem csupán Ilse nagybátyja volt, hanem egyben a sógora is. Amikor Karl 1932-ben váratlanul meghalt, és az akkor harmincnégy éves Ilse három kisiskolás korú fiával egyedül maradt, ráadásul egy fillér nélkül, az időközben a Reichstag elnökévé avanszált „drága jó Hermann bácsi” Berlinbe vitette őket.

Ilsenek, aki egy büszke korvettkapitány lánya és a rostocki polgármester unokája volt, remekül sikerült beilleszkednie az 1930-as és korai 1940-es években a berlini elitbe: otthon érezte magát mind a művészek között, mind diplomáciai és politikai körökben, megbecsült háziasszony volt, elszánt segítőtárs, aki olykor komoly közvetítő szerepben lépett fel. Soha nem hagyta, hogy bárki is rosszat mondjon jótevőjéről, Hermannról. A háború után és ahogy idősebb lett, még kevésbé.

Legdühítőbb emlékeim apám anyjáról az 1960-as évek végére nyúlnak vissza. Védte a náci ideológiát, és amit nekem és a bátyámnak a legszörnyűbb volt hallanunk: elbogatellizálta, valójában tagadta a holokauszot. Vajon meg kellett volna kérdezni, mi vitte rá arra, hogy így gondolkodjon? Tinédzser voltam, nem léteztek számomra tabutémák, és egyetértettem azzal, hogy az igazságot ki kell provokálni. Természetesen szerettem volna jobbra tenni a világot. Egyértelmű volt, hol húzódnak a frontok. Semmi kétségem nem volt afelől, melyik skatulyába tegyem be Ilse nagymamát. Gyerünk, be vele. Pecsét rá. Fekete.

Évtizedeken át pontosan tudtam, hogy Ilse és Hermann Göring okolhatók a családom szerencsétlen sorsáért, hogy apám a Göring klán állította követelmények miatt bukott el, anyám ezek elől menekült alkoholizmusba, én magam pedig alig tizennégy évesen emiatt költöztem el a szülői házból. Koromfekete.

Később – és komoly erőfeszítésembe került, hogy a tényekkel ilyen pontosan szembenézzek – én magam akartam kialakítani a saját képemet Hermann Göringről, arról a nagybácsiról, aki állítólag oly sok jót tett a családommal. Különböző könyvekben azt olvastam róla, milyen gátlástalanul és hidegvérűen bánt ez a lojális, családszerető ember mindenkiel, akit ellenségként tartott számon, és hogy ő volt az, aki szabaddá tette az utat a „zsidókérdés megoldása” előtt. Pszichopátáknál nem ritka, hogy a szentimentalitás és a brutalitás különös párost alkot a személyiségükben.

Hogyan ellensúlyozhatnám ezt a csontig hatoló gonoszságot valaha is? Újra és újra kétségbe ejtett ez a kérdés, életem során pszichésen többször is szó szerint megbetegített. Ugyanakkor újra és újra ösztönzőleg is hatott rám. Eleinte csak egyre távolabb és távolabb sodort a Göring rokonságtól. Vajon csupán menekültem? Nem szeretem ezt a szót. Pedig valószínűleg tényleg menekültem, sokkal inkább magam, mint a származásom elől: először otthonról léptem le, majd a szülővárosomból, Wiesbadenből, végül pedig Németországot is elhagytam. Éltem Dél-Amerikában, majd Indiában, Angliában, az Egyesült Államokban és Délkelet-Ázsiában. Csupán Afrika nem vonzott sohasem. Vajon ez véletlen egybeesés, vagy csak így akartam tartani a távolságot magam és elődeim, illetve gyarmatosító álmaik között?

Hosszú távon természetemnél fogva családszerető emberként csak úgy tudtam távol maradni tőlük, hogy alternatív családokat választottam magamnak. Éltem kommunákban, a hippiszcénában, előbb politikai, később spirituális mozgalmakban kerestem támaszt, és cserébe azt se bántam, hogy olykor tettem néhány kitérőt és tévutakon bolyongtam. Aki nem építhet az őt körülvevő környezetre, annak nyilván még

sürgetőbb igénye támad arra, hogy erőpróbákat találjon ki magának.

Már tinédzserként eldöntöttem, hogy nem áll szándékomban gyereket vállalni. Nem akartam se házasságot, se karriert, se vagyont. Semmi olyanra nem vágytam, amit a Göringekre jellemző dolognak tartottam, és ezek a törekvéseim megfelelték az aktuális korszellemnek is. Az 1970-es évek elején már sok szó esett a túlnépesedésről és a családtervezésről. 1972-ben a Római Klub közzétette *A növekedés határai* című jelentését. Így aztán már hivatkozhattam arra a kötelességemre, hogy ne terheljem még több emberrel a Földet.

Akkoriban nem kellett feltennem magamnak a kérdést: igaz-e, hogy nem bízom Göring-génjeimben. Csak sok évvel később – amikor sok más komoly elhatározásomat már rég elvettem, és megtaláltam a helyem az életben, boldog házasságban éltem, a férjemmel házat építettünk, és a hagyományos kínai orvoslás tanulmányozása után elmerültem a gyógyítói hivatásban – szembesültem ezzel a kérdéssel az éppen forgó kamera előtt. Azért sterilizáltattad magad, mert a családot egy Hermann Göringet adott a világnak? Attól félsz, hogy benned is ott lakozik a gonosz?

Nem szeretném áltatni magam, a döntésem, hogy nem akarok gyereket vállalni, természetesen egyfajta jelzés is volt a családom számára. Elutasítás, kinyilatkoztatás, első kísérletem arra, hogy megszabaduljak a tehertől, amelyet a nagyszüleim generációja rótt rám. Tüntetően nem foglalkoztam az örökségemmel, nekem elég volt, hogy tudjam, ki melyik skatulyába tartozik. Azzal, hogy mindent, aminek köze volt a Göringekhez, különösen az anyagi jellegű dolgokat, ilyen kategorikusan elutasítottam, úgy gondoltam, valamelyest hű vagyok önmagamhoz. És kerítsen bár néha a mai napig is

hatalmába a bánat amiatt, hogy végül sohasem lettem anya – mert ez úgy sajog, mint egy időjárásra érzékeny sebhely –, tudom, hogy ezt az utat nem spórolhattam volna meg magamnak. Bár már korán érzékeltem társadalmi felelősséget, amelyet származásomból fakadónak véltem, először magamat kellett megmentenem. Ez volt az én dilemmám. Amikor a családomból kiindulva próbáltam megfelelő választ találni Hermann Göringre és társaira, szó szerint elakadt a szavam. Ennek következtében továbbra is távolságtartó maradtam. De nem akartam belemerevedni az elutasításba.

És ahogy az lenni szokott, ha egy szándék lassan megéri, majd a dolog egyre sürgetőbbé válik, végül a helyére került minden. A kezdeményezés tőlem indult. A 2000-es évek közepén hosszú idő után ismét felvettem a kapcsolatot Ausztráliában élő barátnőmmel, Kerryvel, aki történelmet tanított, és többek között támogatta a Béke lángja (World Peace Flame) mozgalmat, amely a konfliktusokban szemben álló felek közötti párbeszédet segíti elő. Meséltem neki arról a tervemről, hogy meg szeretném írni a családom történetét, és azt, hogy ez miként befolyásolta az életemet, egy olyan tervről, amely már húszéves koromban megfogalmazódott bennem, és amely mindig csupán átmenetileg veszített a jelentőségéből. Levelezni kezdtünk, Kerry kezdettől bátorított, és javasolta, hogy ismerkedjem meg barátnőjével, Ruth Richcsel, aki művész és holokauszt túlélők lánya. Ruthal e-mailekben közeledtünk óvatosan egymáshoz: egyik részről én, mint az elkövetők utóda, aki szégyenérzetének foglya, másik részről ő, mint az áldozatok gyermeke, akinek az élete a szülei szenvedéséről, a bátyja halála miatti fájdalomról és a dühéről szól. Végül aztán ott ültünk egymással szemben. Már az első személyes találkozástól kezdve jelen volt a kamera. Ezt is Kerry szervezte így. A *Bloodlines* (Vérvonalak) című